

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

МАГИСТЪРСКИ ФАКУЛТЕТ

Департамент „Дизайн“

Докторска програма "Дизайн"

Ариана Джони

**РОЛЯТА НА ДИЗАЙНА И ЕСТЕТИКАТА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА
МОДНИТЕ СТИЛОВЕ**

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ научно направление 8.2 „Изобразително изкуство“

Научен ръководител: проф. д-р Елена Тодорова

София, 2023

Дисертационният труд съдържа: увод, шест глави, заключение, библиография, приложения, научни приноси с общ обем от 124 стр., включени са общо 22 изображения, подкрепящи теоретичното изследване.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита от съвета на Департамент “Дизайн” на Заседание №01/12.10.2022 г. и насочен за защита от съвет на Магистърски факултет, Нов български университет, София. Публичната защита ще се състои на 12.06.2023 г., от ..... в ..... зала, НБУ.

1. Обстоятелства, които обясняват избора и формулирането на темата на докторската дисертация

Въпреки високата оценка и значение на дизайна и естетиката при създаване на конкурентни модни продукти, както и проучванията за определяне на приноса на дизайна и естетиката към облеклото, модния дизайн и модната индустрия, проучванията в тази посока трябва да продължат, просто заради значението им за нашето всекидневие. Проблемът със стила трябва да се изучава, понеже той дава възможност за създаване на серии оригинални проекти в съвременното индустриално общество, където значението на дизайна е по-важно от всякога. Изучавайки модния дизайн, попадаме на различни области и терминология, но йерархията на модния дизайн си остава същата.

Въпреки че модната индустрия се е развила първо в Европа, днес тя е международна и силно глобализирана индустрия, като облеклото често се проектира в една страна, произвежда се в друга, а се продава в трета. Модният дизайнер е важен фактор, но такъв е и индивидуалният потребител, който избира, купува и носи облеклата; важни са също езикът и образът, които допринасят за това, как потребителите мислят за модата.

Модата е навсякъде около нас, в облекла и аксесоари като обувки, които обичаме да купуваме и да носим. Но модният дизайнер е човекът, който дава идеята как да изглеждат тези неща. Модният дизайнер е човекът, който създава идеите и концепциите за новите стилове облекла и аксесоари, като визуализира идеите си с рисунки и скици. Модните дизайнери създават визуални проекти за видовете облекла, като същевременно решават какви материали и десени да се използват. Това не е лесна работа. Те трябва да са наясно със сезонните промени на стиловете при силуетите, цветовете палитри и материалите и трябва да могат да предсказват новите тенденции, тъй като те са под непрекъснат натиск от бързо променящите се тенденции.

Всички творци, дизайнери и производители, се стараят да определят факторите, които правят продукта по-привлекателен. Днес, повече от всякога, се обръща внимание на създаването на нови продукти и на външния вид на почти всичко, особено на външния вид на хората, както и функционалността на продукта. Напрежението върху творчеството е огромно, защото продуктът трябва да се хареса едновременно в много страни.

В миналото дизайнът и естетиката са били пренебрегвани. За някои са били маловажни, за други – много важни – и това е бил техният ключ към успеха. В днешния свят те са задължителни.

В наши дни живеем в “Свят, доминиран от дизайна” и всички осъзнаваме ролята и силата на дизайна в живота ни.

Обаче, ограничаването на докторската дисертация до обсъждане на модния дизайн само от последните години, би било недостатъчно от гледна точка на придаването на значение на възникващите съображения за мода и стил. Проблемите, разглеждани в тази дисертация, показват липса на текущи, всеобхватни проучвания с акцент върху модния дизайн и стил в областта на албанската литература.

И така, настоящата докторска дисертация има за цел да синтезира проблемите, свързани с модните стилове, като диктува нови пътища на дизайна и естетиката за създаването, развитието и еволюцията на дизайнерските стилове в бъдеще. Това означава, че работата се фокусира върху анализа на костюма в различни епохи, респективно модните икони, които са оставили своя отпечатък върху историята на костюма, дизайнерите – икони и дизайнерската практика в личния проект. За този анализ изглежда необходимо да се знае историческия фон на разглеждания проблем, очертан по-горе, дизайнерската практика на дизайнерите, известни със своя стил през годините, както и процесът и различните техники на дизайна и естетиката.

Докторската дисертация, озаглавена РОЛЯТА НА ДИЗАЙНА И ЕСТЕТИКАТА ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА МОДНИТЕ СТИЛОВЕ, е проучване на дизайна и естетиката, в контекста на модния дизайн. Предмет на тази докторска дисертация е проучване на стила облекло в рамките на съвременните интердисциплинарни теории за дизайна и естетиката.

Тази работа е посветена на фундаменталния въпрос за модния дизайн, поради неговата взаимозависимост, базирана на модата като клон на дизайна.

2. Тези и проблеми обект на докторската дисертация

Значението на дисертацията се определя от факта, че темата е актуална, интересна и става дума за текущ проблем, тъй като сме в ерата на дизайна, новите идеи и създаването на брандове. Интересна е и защото досега не е проучвана в Косово. Значението ѝ е точно в проучването и заключенията.

Макар че методологичните проблеми в труда на първо място са взаимосвързани с основната теза и допълнителните проучвани въпроси, необходимо е да се представят ключовите проблеми от гледната точка на научен проект, който представлява целта и смисъла на проучването на докторската дисертация. Проучването ще представи съотношението между концепциите на дизайна, естетиката и стила. В дисертацията са представени три главни тези.

1. Дизайнът е главният фактор при определяне на стила на модния дизайн.
2. Естетически аспекти, които определят модните стилове и помагат за диференциране на продуктите.
3. Добрата дизайнерска естетика и успешната стратегия, доказала се в успеха на модните стилове.

Целта на този труд е да анализира съществените елементи на формиране на стила чрез дизайн – естетическа оригиналност и формена специфичност на модния дизайн, чрез анализиране на стиловете на обличане на модните икони и изследване на артистичната оригиналност, техническата диференциация, както и форматните спецификации на дизайнерските проекти на известните дизайнери. Въпросите, изложени в настоящия труд, са следните:

1. Има ли връзка между дизайн, продукт и моден стил?
2. Има ли връзка между естетическия аспект на продукта и модния стил?
3. Как дизайн и естетика влияят върху определянето на стила?

3. Методологически проблеми на докторската дисертация

Изследването на толкова сложен въпрос за модния дизайн като проучването на стила, първоначално изисква подбор на подходящи методи на изследване.

За целите на дисертацията бяха използвани три метода на изследване. Изследването е извършено и разпределено в три части; анализ на историята на облеклото и стила, проучване на стилове на дизайнери, и личен дизайнерски проект. Проучванията са развити така, че да бъдат свързани в логически ред помежду си, за да отразят по най-подходящ начин заключенията на дисертацията. Използвани са три метода:

1. Критично-аналитичен метод на съответната литература
2. Проучване на отделни случаи, които определят и подкрепят заключенията за избрани примери на съвременни дизайнерски практики.
3. Методът на оценяване

Очаквани резултати – Ще разберем:

- Значението на дизайна и естетиката за модния дизайн.
- Ролята на дизайна и естетиката при определяне на модните стилове.
- Отношението към естетиката на модните дизайнери.

В миналото дизайнът и естетиката са били пренебрегвани. Значението на дизайна е било понякога по-голямо, понякога по-малко в различни области и при различни творци, но сега всички ние осъзнаваме силата на дизайна в живота ни, и факта, че живеем в “Свят, доминиран от дизайна”.

Съществува убеждението, че дизайнът се занимава с естетиката на околната среда и регулира обществения живот. Обаче думата „Дизайн“ не е толкова ограничена по значение, че да се отнася само до декорацията или естетиката, дизайнът има много по-всеобхватна дефиниция. Дизайнът и естетиката се характеризират със забележимо увеличаване на желанието да имат много по-голям достъп до развитието на обществения живот и градското пространство, услугите, строежът и регулацията на пространствата за живот и работа, и то в духа на не твърде либералния хищник.

Тъй като световно известните модни дизайнери имат отличителен собствен стил, стилът въздейства като движеща сила зад творчеството в процеса на създаване на дизайн. Многократното комбиниране на форми, десени, цветове, материали и всички творчески елементи е това, което прави дизайнерите Различни. А това се превръща във важен фактор за спечелване на място в глобалния моден пазар. И така, дизайнерите създават стил, който ще се запомни, като проектират с усилия и експерименти, които не се намират при всеки дизайнер. В някои случаи дизайнът е пример за създаване на стилове, използвайки уникални форми и техники, в други случаи – чрез излизане извън рамките на обичайното облекло. В съвременното общество е важно да се изучава стила, който води до създаване на серии оригинални модели, които демонстрират значението на дизайна .

И така, като обобщение, основано на тезите, познанието, получено от това изследване, се отнася до връзката между дизайн и естетика за стила, в контекста на модния дизайн. Настоящото изследване е оспорвано и оправдавано чрез три различни анализа на модата и стила. Дизайнът и естетиката са основните фактори, които влияят на модните продукти – модните стилове и всички форми на модната индустрия. Добре проектираните и естетически приятни продукти създават различни модни стилове. Дизайнът като стратегия се оказва успешен в модния дизайн. Накрая се подчертава вярването, че дизайнът и естетиката, по отношение на модния дизайн, спомагат за определяне на модните стилове.

4. Структурата на докторската дисертация

Докторската дисертация се състои от сто страници и шест глави, предшествани от въведение, което съдържа обобщение на предположенията и план за работата, и край, който съдържа общи теоретични заключения. Накрая на докторската теза е библиографията, в обем 150 единици. Структурата на дисертацията е резултат от поставените въпроси за проучването и методите, използвани в дисертацията, така че приблизително всяка глава отговаря на група въпроси (посочени в точка 3 по-горе), като се използват методи, подходящи за естеството на тези въпроси.

Съдържание:

Увод

Глава I - Въведение

- 1.1 Целта на проучването
- 1.2 Методология на проучването

Глава II – Литературен преглед, теоретична рамка на проучването

- 2. Исторически обхват на мислите и схващанията за дизайна Дисциплина
  - 2.1 Дефиниция на дизайн
    - 2.1.1 Дисциплината дизайн
    - 2.1.2 Дизайнът като подход за създаване на положителни промени
  - 2.2 Общи въпроси за модния дизайн
    - 2.2.1 Облекло и костюми, Дефиниции и теории
    - 2.2.2 Модната индустрия
  - 2.3 Значение на стила – елементи
    - 2.3.1 Същност и стойност на стила
    - 2.3.2 Значими елементи при формирането на моден стил
    - 2.3.3 Характеристики на модните дизайнери
  - 2.4 Обличане на тялото – Мода и социология
    - 2.4.1 Стайлинг на себе си
    - 2.4.2 Семиотика на модата
    - 2.4.3 Модата – стратегия на желанието
    - 2.4.4 Облекло и социални групи
    - 2.4.5 Субкултури и модни стилове
  - 2.5 Естетиката – главен компонент на дизайна
    - 2.5.1 Естетиката на красотата и стила по отношение на модата
    - 2.5.2 Естетиката на мулажа

Глава III - История на модата и стила

- 3. История на модата
  - 3.1 Стилът в древния свят
    - 3.1.1 Модната икона царица Нефертити
    - 3.1.2 Дамата в синьо – Минойска култура
    - 3.1.3 Средновековната романтична модна икона Елеонора Аквитанска
  - 3.2 Елизабет I – модната икона на ренесансовото великолепие
  - 3.3 Барок и рококо
    - 3.3.1 Модната икона Мария Антоанета
  - 3.4 Бо Брумъл: Първият инфлуенсър в мъжкото облекло
    - 3.4.1 От революция към фриволност
    - 3.4.2 Чарлз Фредерик Уърт
  - 3.5 La belle époque – Красивата епоха
    - 3.5.1 Лудите 20 години – В ерата на джаза
    - 3.5.2 Дизайнерът-новатор Пол Поаре
    - 3.5.3 От блясък към практичност /1929 – 1946/
    - 3.5.4 Живата скулптура
  - 3.6 Младост и оптимизъм /1947 – 1963/

- 3.6.1 Кристиан Диор – The New Look
- 3.7 Неудържимите 60 години /1964 – 1979/
  - 3.7.1 „Мини- магията“
  - 3.7.2 Модната икона Туиги
- 3.8 Десетилетие на дизайнерите
  - 3.8.1 Минимализъм и концепция
  - 3.8.2 Вивиан Уестуд – моден визионер
  - 3.8.3 Уличният стил
  - 3.8.4 Модната икона Лейди Даяна
  - 3.8.5 Бохо шик и винтидж
  - 3.8.6 Роклите на червения килим – от 2002
  - 3.8.7 Глобалното влияние

Глава IV - Дизайнерски практики

- 4.1 Анализ на примери за дизайнерски практики – Йоджи Ямамото
  - 4.1.1 Анти-естетика
  - 4.1.2 Черният цвят
  - 4.1.3 Деконструираният стил
  - 4.1.4 Процес и техники
  - 4.1.5 Дуализъм на идентичността
- 4.2 Анализ на примери на дизайнерски практики – Рик Оуенс
  - 4.2.1 Модният господар на мрака
  - 4.2.2 Естетиката – мулажът в облеклото на Рик Оуенс
- 4.3 Моят личен проект – „Устойчивост“
  - 4.3.1 Цели и представяне
  - 4.3.2 Вдъхновение
  - 4.3.3 Техники
  - 4.3.4 Платове и материали

Глава V - Заключение

Глава VI - Приноси

Списък илюстрации

Библиография

Глава I

Целта на тази глава е да се представи общата тема и да се очертаят основните проблеми.

Глава II

Представят се литературният преглед и теоретичната рамка, и се отнася до общите принципи на дизайна и естетиката, идеологията, дефинициите, елементите, поставени на хоризонта на литературата и изобщо на историята на дизайна. Този анализ е разделен в три части:

Първата част – занимава се с дизайна като дисциплина, и изразява дефиницията и анализа от времето, когато хората са започвали да проявяват интерес към специални предмети, както и към дизайна като подход за осъществяване на положителни промени. Обърнато е внимание и на общите проблеми на модния дизайн като основна тема на това изследване, модната индустрия като една от най-крупните глобални индустрии, както и на облеклото – историческото, дефинициите и теориите. Някои части са илюстрирани с практиката на дизайнери-икони като Коко Шанел, Вивиан Уестуд, дори Оскар Уайлд. Модната индустрия е описана като съвременен и декадентен продукт. Масовото производство, възходът на капитализма и развитието на системата на фабриките в началото на 20 век. Модната индустрия се подрежда между първите глобални индустрии със стойност над един трилион. Тя е и един от най-масовите пазари в света. От глобалната търговия на преоценени стоки до ексклузивните луксозни брандове, тя задвижва значителна част от световната икономика. Луксозната мода винаги се е фокусирала върху специалното, но масовото производство принуждава индустрията да търси нов вид франчайз: персонализацията.

Модната индустрия непрекъснато се променя, затова е уникална. В тази част се описва модата като индустрия, насочена към индивиди като: дизайнери, магазини, фабрични работници, кроячи, шивачки, бродирачи с технически умения, преса, журналисти, търговци, манекени, подиуми, модели, производители на текстил, производителите на облекло. И така, модната индустрия може да се опише като бизнес, който е свързан с производството на облекло, така че той може да пренебрегне разликата, съществуваща между облеклото и модата. Дрехите са функционални, докато облеклото включва противопоставяне на стил, вкус и културна еволюция.

Втората част – представя темата стил, значение и елементи. Дефинициите на стил по смисъла на модния дизайн са подчертани като характерна черта на артистичната тенденция, която се появява, или характерната черта на всеки предмет или лице. Представени са също широките дефиниции на стила, базирани на опита на експерти в различни стилове, както и фактори на дизайна, които влияят върху формирането на стила, а това се счита за един от най-важните проблеми на съвременния дизайн. Някои изявления на Оскар де ла Рента и Дейвид Браун, бивш президент на Art Center College of Design в Пасадина, Калифорния, и дългогодишен наблюдател на света на дизайна, също са изтъкнати като съществен израз на столетието и отличен естетически подход. Представени са също предизвикателствата пред модните дизайнери да разберат значението на облеклото за потребителите, като се фокусират върху вкуса, физическите атрибути и други съществени неща. Макар че дизайнът със силно подчертан стил заема привилегировано положение в смисъла, даден от обществото, според Ким Йонсън в неговото изследване върху формирането на стила, важните елементи за дизайнера, за да намери своя силует, включват естетическа оригиналност; технически разлики; и внушителна форма. В тази част са представени някои характерни черти на дизайнери, основани на техни уникални творения. Един от тези дизайнери е Ирис ван Херпен, която е спомената във връзка с начина, по който тя се изразява чрез модата, и като се изследват обектите на изразяване в колекциите ѝ, в три категории: тяло и човек, разум и емоция, цивилизация и технология.

Трета част – в тази част модата е обяснена в социологически контекст, което е важно и за някои модни стилове, възникнали от социални групи. Облеклата са представени като жизнено необходими според йерархията на Маслоу, макар че според Джеф Безос е важно и какво ще си кажат за тебе, когато излезеш от стаята. Описва се като артистично решение – решението, което взимаме всеки ден, когато обличаме дрехите си. В този контекст модата е представена като важна част от културата и представа за обществото, като се подчертава основният компонент на себеизразяването и стилът на обличане на човека. Присъства и проблемът на трансформацията на изследването на модата, което става интердисциплинарно за хуманитарните и обществените науки, и затова изследователите подхождат към модата от разнообразни перспективи, като предизвикателство към маргиналното място, отделено за модата в традиционните академични изследвания.

Въпреки че изследването на модата и облеклото е извадено от мястото си съответно в историята на костюма и антропологията, то все пак остава в рамките на обществената история, философия, социология, социална психология и културни изследвания.

В тази глава са представени и някои мисли на Алисън Банкрофт, писател и културен критик, която твърди, че модата не е нужно да изразява нечия „идентичност“, нито пък става дума само за тенденции или продукти бизнес, брандинг и търговия, макар че в много случаи тези теми са много видими.

Робърт Барте също е цитиран „Модата е привилегирован обект за социолозите, който не изисква одобрение от други, но на първо място е свързано с одобрението, което даваме на себе си“. Модната икона Айрис Апфел е спомената като най-подходящ пример.

Четвърта част – тази част представя модни стилове, основани на социални групи и субкултури. Анализира се включването на облеклото в социалния контекст. Това се илюстрира чрез костюма, наречен *zoof*, който има комуникативна цел за младите хора, за да изразят своята идентичност в обществото. Анализирани са също модните стилове, предизвикали най-дълбоките промени в иновациите и потреблението на мода през 20 век. Денди е един от стиловете, илюстриран с примера за дизайна на Оскар Уайлд – или *Teddy Boy* през 1950те години.

Стилове като: хип-хоп, скейтър, гръндж, пънк, гот, пънк емблема, племена в японски стил също са описани, за да се покаже кога модата с десетилетия е използвана за комуникиране и изразяване на идентичността на младите хора, и в този случай се формират субкултурни модни стилове. Естетиката като главен компонент на дизайна също присъства като основна тема в тази дисертация. Въпреки че с оглед на естетиката съществуват различни стилове облекла, терминът се отнася до вида, който създаваме с облеклото. Описанието на модните стилове според естетиката са: минималистичен, класически, романтичен, спортен, градски, пост-модерн, де-конструктивизъм, и т. н. Те са представени, за да покажат, че всяко описание на стила поставя известни творчески граници за дизайнера. Естетиката на мулажа е представена като една от най-старите и фундаментални техники на създаването на облекло, играла важна роля за оригиналността на стиловете на най-известните дизайнери – икони на всички времена. Въпреки че успехът за всеки дизайнер е

в оригиналността на уникалната изразност, мулажът също така е умение, което влияе върху демонстрацията на индивидуалността на дизайнера, както и върху неговото творческо виждане.

Глава III

В тази глава се представят историческите източници на модата и стила. Направен е преглед на историята на модата от праисторически времена до днес. Направен е опит да се покаже, че ролята на облеклото в живота на хората започва в праисторически времена и е била много важна за развитието на облеклото и стила през цялата история на модата. Тази глава представя също историческа почит към някои модни икони, които са избрани с цел да се покажат в общи линии най-известните стилове и облекла. Описани са характерните черти на облеклото и елементите на стила на облеклата на модните икони, както и техният начин на живот.

Въпросите на модата и стила са представени също на фона на облеклото между различни етапи от историята на модата като точен индикатор на развитието от етап на етап. Макар че първите знаци за създаване на мода се забелязват още в Египет и в Римската империя, с времето концепцията се променя и развива, докато се стигне до модния дизайн. Описани са драстичните промени, революциите, най-видните дизайнери – икони, модните шедеври, с цел да се постигне най-добро представяне на модния дизайн. И така, споменати са най-забележителните етапи, събития и имена в историята и индустрията през годините.

Глава IV

В тази глава се прави преглед на практиките в областта на модния дизайн на най-известните дизайнери в модната индустрия, известни със своя оригинален стил, уникална естетика и съвременен дизайн. Изследвана е работата на дизайнера Йоджи Ямамото, дизайнерът, известен със своя авангарден дух. Дизайнерът-визионер Йоджи Ямамото има жизнено важен принос към модата, предизвиквайки традиционните норми на облеклото със своя авангарден стил. Ямамото прави смело „анти-естетично“ изявление, като се противопоставя на конвенционалното схващане за красотата в Европа, там, където модата

се асоциира със сексуалност, блясък и статут чрез подчертаване на структурираните силуети. Повечето облекла, които проектира през кариерата си, са изцяло черни. Сузи Меникс го описва като "Поет на чернотата", и твърди, че Йоджи е изградил кариерата си, доказвайки, че чернотата- агресивна, бунтарска, мрачна, романтична или съблазнителна – е красива. Той, повече от всеки друг дизайнер, е черен поет и режисьор на моден film noir. Анализирани са и неговият деконструиран стил, естетиката на облеклото, която придава на работата на Ямамото деконструирания вид, свързан с не-западни техники на правене на облекло, и схващането, че естествените, органични и несъвършени предмети също са красиви. Представени са също техниките и материалите, използвани в неговите творби, които са уникални и направени по негови спецификации.

В тази глава е анализирана и практиката на дизайнера Рик Оуенс, който превръща своя пост-апокалиптичен и бляскав готик гръндж стил в глобално признат моден бизнес, изграден основно около неговите кожени якета. Рик Оуенс е една от най-обсъжданите фигури на съвременната мода. Неговата работа е иновативна, иконоборческа и непредвидима, интерпретирана и осъществена чрез умишлено деконструирани съвременни форми, обеми и материали. Затова той е най-добрият пример за съвременна дизайнерска практика, тъй като той счита облеклото за втора кожа, откакто е започнал да усеща по-дълбоко чувство за мода, опитвайки се да избяга от търговските пътища. Известен като модният Господар на мрака, черният цвят му повлиява за ролята, която играе в материалната обществена и човешка история. Силуетите на съдии, монаси, държавни служители се отличават като едноцветни силуети, изтъквайки готовността си да служат на другите, като пренебрегват себе си.

Рик Оуенс е известен със своята мрачна авангардна естетика и неговият дизайн се отличава с убити цветове и обработени тъкани и материали. Дизайнът на Оуенс не следва клишетата в облеклото. Той не се интересува от кройчеството, което е основа на мъжкото облекло през 19 век, и за това в ревиютата му рядко се вижда дреха, далечно напомняща мъжко сако.

В тази глава е представен и личният проект. Цялата тази колекция и представянето ѝ са направени с цел по-задълбочено проучване за докторската дисертация. Тази колекция е лична и е създадена според очакванията за дисертацията.

Личен проект – колекция дамски облекла "Устойчивост"

"Устойчивост" е модна изложба на облекла, направени основно от тъкани от естествена вълна, наречени "zhgun" и "филц", направени чрез специална моделираща мулажна техника. Използваните тъкани пряко отразяват темата на изложбата, защото тъканите са произведени по традиционен начин преди 40-45 години с традиционни техники, които вече не се възпроизвеждат. Използвани са вълнени тъкани и други детайли, които днес се произвеждат от занаятчии с по-сложна техника. Тъканите, използвани в тези творби, са последните останали парчета плат по шкафовете, като спомен за семейството от майстора на производствената техника.

Тъканите, материалите и техниките на правене на облекло са между най-силните демонстрации на традициите на дадена култура.

"Устойчивост" по дефиниция е способността за възстановяване от неблагоприятни обстоятелства, а в рамките на обществените науки, се разбира като "процесът на падане и обратно отскачане, за да се преодолее противопоставянето." (Hunter, 2001). И така, устойчивостта е способността бързо да се възстановиш след трудностите; способността на веществото или предмета да си възстанови формата.

В изкуството, устойчивост е способността на дадена творба да запази своята уникалност чрез естетиката, като я отличи от всеки друг обект, въпреки увеличената подчиненост при създаването на творби.

Старинните тъкани могат да се използват, за да покажат устойчивост в модата, тъй като все още имат способността да поддържат уникалност чрез естетика, което ги отличава от всякакви други облекла.

Целта на проекта – Основната цел е да се оцени естетическия аспект на стари вълнени тъкани, произведени със занаятчийски техники.

Основната идея на проекта - Да се направят съвременни облекла с техники или материали, с които са се правели традиционните облекла – това е основният фокус на тази изложба. Ударението е върху оригиналната идея, подбора на тъканите, цветовата композиция и общото впечатление. Облеклата са представени на професионални манекени – кукли. Мястото на изложбата говори само за себе си, тъй като тъканите и материалите имат своя история – Националният музей на Косово.

Вдъхновение – Тези облекла са вдъхновени от материала, използван обикновено за направата на белия калпак и други облекла, традиционно носени от албанците, и 'sumbulla', която в традиционните облекла се използва като копче, но по-често като декорация. Представлява малка сферична закопчалка: малка метална сфера, която увеличава естетическата стойност на облеклото. В миналото е правена от метали като злато, сребро и бронз. В наши дни се прави от златен конец и различни цветове. Тя е била и още е много характерна, декоративна част от албанската народна носия. Сплитката, с която се прави 'sumbulla', се прави със специална занаятчийска техника, и в резултат получаваме символ с висока естетическа стойност. Вдъхновението идва точно от тъкането и чудесните конци на "sumbulla", използвани на ленти, за да се постигне въздействието и естетиката на вдъхновението.

Техники - Мулаж – Облеклата се правят с техниката мулаж. Мулажът е термин за техниката на правене на облекла и представлява процеса на използване на плата, за да се създаде дизайна директно върху кукла-манекен или върху торс. Това е изкуство, което представлява важен аспект на дизайна, и като техника мулажът е отличителен знак за работата на много известни дизайнери. Мулажът е техника, която превръща облеклото в произведение на изкуството, прави моделирането по-благородно, както избора на престижни тъкани и умелата ръчна работа.

Изкуството на мулажа/създаването на кройки се базира на красотата на материала, обвит около една форма за дреха, когато виждаме как той реагира на извивките на тялото. Когато облеклото е обвито в една структура, то изразява меко падане и сгъване. Тази техника може да бъде жестикулираща, непредвидима и водена от емоции. Подходът на процеса е скулптурен и позволява на дизайнера в ранен етап на реализацията да види своя дизайн като триизмерен проект.

Този начин на правене на облекло е специален и обикновено се използва с изключителни тъкани, за да се постигне висок естетичен ефект. Мулажът на торс дава възможност да се постигне реализъм на шедьовъра, като лесно и елегантно се подчертава тъканта. Всички облекла от тази колекция са направени чрез мулаж.

Нулев отпадък (ZWDP) – Основан на идеята, че тъканите са взаимосвързани. Тази техника изисква разбиране за материала на много по-сложно и дълбоко ниво. Задължителното създаване на дизайн без отпадък е чудесен пример за етиката на бавната мода в действие. Техниката на мулажа дава възможност за създаване на облекла и постигане на целта за Нулев отпадък по време на дизайнерския процес.

Тъкани и материали - "Zhgun" – Дебело платно, обикновено бяло, тъкано на нищелков стан, предназначено за облекло. Последната част, 40-45 годишно платно, изтъкано от семейства с производствени традиции; парчетата са взети от различни области, където са живели и работили албанци. Всяко парче платно има своя история, понеже те са като последен завет от главите на семействата, или е било фино платно, поръчано от някого за дреха за тържествен случай. Платната са от община Джакова Gjakova (Косово) и Круджа Kruja (Албания). Използвани са естествено бяло и черно/кафяво.

"Sumbulla"- декоративно копче. Направено със златен конец от една жена от Община Призрен.

"Памучен конец" – декоративен памучен конец, естествено кафяво и бяло, 35-годишен, ръчно направен чрез пресукване от една жена от Община Педжа.

"Филц" – Бяло платно, изтъкано от жена от Община Призрен.

Цялата колекция е ушита на ръка за да се запази оригиналността на използвания автентичен текстил и старинни техники.

Глава V

Заклучение

Заклученията от докторската дисертация са получени от три проучвания, разпределени според природата на проучванията. Първото се отнася до удостоверяване на тезите,

представени във въведението и въпросите на проучването, формулирани там. Второто проучване е свързано с дизайнерските практики на добре известни дизайнери, като се изследват и уточняват практиките и елементите на стила при създаването на облекла - икони. Третата част представя личното проучване, което показва естетическия аспект на старинните тъкани и дизайнерските елементи на различни символи.

В съвременното общество изследването на стила е важно, тъй като то води до създаването на оригинален дизайн, и показва значението на дизайна.

Важна задача на проучването е да открие какво е красота и как се формира стилът на модния дизайнер. Историята на стила е стара колкото самата история на облеклото. От древни времена хората са променяли облеклото си, като са използвали дизайн и естетика, в зависимост от положението си и тенденциите в обществото. Те са използвали стила на облеклото, за да изразяват власт, авторитет, социално и политическо недоволство.

Облеклото се е променяло през историята по всяко време и през всяко десетилетие, то е било стилово променяно, трансформирано, преувеличавано и минимизирано, в зависимост от това, как се комуникира или изразява в социалния кръг, занятието или социалния статус.

Стилът се отнася до характеристиката на артистичните тенденции, които са уникални за даден период, област или страна, или се използва като термин за уникалните характерни черти, които отличават даден предмет или личност. Модните дизайнери със световна репутация имат стил, които ги отличава от другите дизайнери.

Комбинацията от цвят, форма и десен, или творческите елементи като конструкция, преувеличение или избягване на многослойност, постоянно отличават идентичността на дизайнера.

Стилът е действие и движеща сила зад творчеството, в процеса на създаване на дизайн.

Стилът на дизайнера се формира от подобие на себе си, което показва известен стереотип на работа, като непрекъснато разкрива уникалните си формиращи черти по време на творческия процес под влияние на вътрешния темперамент и възприетите тенденции.

Настоящата дисертация за Косово е първо по рода си теоретично изследване и анализ на историята на костюма и на модата. Това е обобщено проучване на облеклото като елемент на икономическия и обществения живот. Към проучването е приложен оригинален подход, не само към модните процеси, но и към спецификата на индивидуалните дизайнерски практики. Направен е опит да се определят по-значимите промени в модата и тяхното влияние върху бъдещото развитие на модата като изкуство и като индустрия. Дисертацията съдържа анализ на психологическото влияние на модния дизайн, от гледна точка на индивидуалната психология, както и от социално-психологически аспект. Този

синтезиран подход за пръв път се използва в научната литература на Косово, и може да се прилага и към други области на изкуството.

Ролята на “стила” е дефинирана като основен елемент на модния дизайн. Ролята и значението на „естетиката“ е определена като другия основен елемент при създаването на успешния дизайнерски проект. Изследването предоставя възможности за развитието на модния дизайн и условията това развитие да стане успешно. В случая е приложен системен анализ, който обхваща както икономическите, така и технологичните елементи на развитието, а също и социалните предпоставки за неговата реализация.

Важен принос на тази дисертация е прилагането на два метода на действие – единият от тях е свързан с практическата дейност за създаване на модни продукти, а другият е – създаване на възможност за прилагане на теорията за намиране на концептуални решения за дизайн на облекло. Комбинирането на двата метода ще позволи създаването на специализирана програма за преподаване на моден дизайн. Приносите на това изследване не са ограничени само до обема на теорията на модния дизайн. Важен практически принос към проучването е представянето на колекцията дамски облекла на Ариана Джони.

Глава VI

Приноси

Този дисертационен труд има следните приноси:

1. Дисертационният труд е първо по рода си в Република Косово теоретично изследване и анализ на историята на облеклото.
2. Обобщено изследване на облеклото като елемент на икономическия и социален живот. Приложен е оригинален подход при изследването не само на модните процеси като цяло, но и спецификата на отделни дизайнерски практики.
3. Определяне на най-важните промени в модата и значението на тези промени за бъдещото развитие на модата като изкуство и индустрия.
4. Анализ на психологическото въздействие на модния дизайн от гледна точка както на индивидуалната психология, така и в от социално-психологически аспект. Даденият подход в синтезиран вид за първи път се използва в косовската научна литература и може да бъде приложен и към други обекти на изкуството.
5. Дефиниране ролята на „стила“, като един от най-значимите елементи на модния дизайн.
6. Дефиниране ролята и значението на „естетиката“, като другият водещ елемент при създаване на успешен дизайнерски проект.

7. В изследването са представени възможностите за развитието на модният дизайн, както и условията, при които това развитие може да бъде успешно. В този случай е приложен системен анализ, включващ както икономическите и технологичните условия за развитието, така и социалните условия, при които то може да бъде осъществено.
8. Съществен принос на този дисертационен труд е включването на две методики на работа, едната от които е свързана с практическите дейности при реализиране на модни продукти, а другата методика дава възможност за прилагане методите на теоретичната подготовка при намирането на концептуални решения за дизайна на дрехи. Съчетанието на двете методики позволява създаването на специален учебен курс свързан с преподаване на моден дизайн.
9. Приносите на настоящето изследване не са ограничени единствено в областта на теорията на модния дизайн. Съществен практически принос на изследването е представянето на авторската колекция дамски облекла на Ариана Джони.

VII. БИБЛИОГРАФИЯ:

1. Lamb, J.M. and Kallal, M.J. (1992) "A conceptual framework for apparel design," *Clothing and Textiles Research Journal*, 10(2), pp. 42–47. Available at: <https://doi.org/10.1177/0887302x9201000207>.
2. Lamb, Jane M., and M. Jo Kallal. "A Conceptual Framework for Apparel Design." *Clothing and Textiles Research Journal* 10, no. 2 (1992): 42–47. <https://doi.org/10.1177/0887302x9201000207>.
3. Friedman, Ken. "Definitions and Etymology of the Word 'Design.'" *NARKIVE-MAILINGLIST ARCHIVE*, 2012. <https://phd-design.jlscmall.ac.narkive.com/qctyoKZ0/definitions-and-etymology-of-the-word-design>.
4. Bürdek Bernhard E. *Design: History, Theory and Practice of Product Design*. Basel: Birkhäuser - Publishers for Architecture, 2005, p -13
5. Dictionary, Merriam Webster. "'Design'." In <https://www.merriam-webster.com/Dictionary/Design> <https://www.merriam-webster.com/Dictionary/Design>, 1–1. SPRINGFIELD, A: MERRIAM-WEBSTR, 2007.

6. Love, T. "Definition of Design." *Love Design and Research* (blog), 2015. <https://www.love.com.au/index.php/22-defn-design>.
7. Papanek, Victor J. *Design for the Real World: Human Ecology and Social Change*. Reprinted ed. 2006. New York, Usa: Van Nostrand Reinhold, 1984, p - 3
8. Papanek, Victor J. *Design for the Real World: Human Ecology and Social Change*. Reprinted ed. 2006. New York, Usa: Van Nostrand Reinhold, 1984.
9. Latour, B. (2008) "The 2008 Annual International Conference of the Design History Society," in *A cautious prometheus?: A few steps toward a philosophy of design (with special attention to Peter Sloterdijk)*. Cornwall: Design History Society Falmouth.
10. Norman, Donald A. *The Design of Everyday Things: Revised and Expanded Edition*. New York, NY, USA: Basic Books, 2013; p 34-36
11. Connolly, Jim. "Paul Rand: Defining Design." Creative Thinking Hub, December 27, 2018. <https://www.creativethinkinghub.com/paul-rand-defining-design/#:~:text=Design%2C%20just%20as%20art%2C%20has,complicated.%E2%80%9D%20%E2%80%94%20Paul%20Rand.>
12. Bürdek Bernhard E. *Design: History, Theory and Practice of Product Design*. Basel: Birkhäuser - Publishers for Architecture, 2005,p 13-14
13. "Charles Frederick Worth Biography, Fashion Designer and House of Worth." Victorian Era, August 6, 2022. <https://victorian-era.org/charles-frederick-worth-biography.html>.
14. Bateman, Kristen. "Diana Vreeland Quotes to Live by This Summer." *Bazaar*, May 29, 2015.
15. MIAdministrator. "Fashion and Luxury Are Ones of the Most Challenging Fields." MIA Digital University, June 16, 2022. <https://miauniversity.com/en/fashion-and-luxury-are-ones-of-the-most-challenging-fields/>.
16. "We Live Not According to Reason, but According to Fashion." The Creation of Beauty (blog), August 2, 2011. <http://the-creationofbeauty.blogspot.com/2011/08/we-live-not-according-to-reason-but.html>.
17. By the, Editorial. "Coco Chanel: Simply Chic." *Vogue*, August 19, 2021. <https://www.vogue.fr/fashion/article/coco-chanel-simply-chic>.
18. "100 Persons of The Century." *TIME* <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,26473,00.html>, June 6, 1999.
19. Samaha, Barry, and Shelby Ying Hyde. "The Best Coco Chanel Quotes About Fashion, Love, and Success." *BAZZAR*, July 7, 2021.
20. Mulvagh, Jane. *Vivienne Westwood: An Unfashionable Life*. London, UK: HarperCollins, 2003, p-193.
21. Brown, Susan, and Kathryn Hennessy. Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 166–67. New York, NY: DK Publishing, 2012.
22. Morley, Jess Cartner. Marc Jacobs: 'I have the word Shameless tattooed on my chest'. Other. *The Guardian*, March 4, 2016.
23. Team, Wild Romantic. "What Are the Types of Fashion Designing?" Wild Romantic Photography, September 20, 2022. <https://wildromanticphotography.com/melbourne/tips-advice/what-are-the-types-of-fashion-designing/>.
24. Steele, Valerie, and John S. Major. "Fashion Industry." In *Britannica*. Encyclopaedia Britannica, 2010.

25. Steele, Valerie, and John S. Major. "Fashion Industry." In *Britannica*. Encyclopedia Britannica, 2010.
26. Miller, Nancy J., J.R. Campbell, Mary A. Littrell, and Daryl Travnicek. "Instrument Development and Evaluation for Measuring USA Apparel Product Design Attributes." *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal* 9, no. 1 (2005): 54–70. <https://doi.org/10.1108/13612020510586406>.
27. Kim, Ji U, Yuh Sun Jun, and Young Sam Kim. "A Study on the Style Types and Characteristics of Fashion Designers According to Pursuing in Brand Images of Haute Couture Fashion Show Finale." *Fashion & Textile Research Journal* 18, no. 5 (2016): 564–76. <https://doi.org/10.5805/sfti.2016.18.5.564>.
28. Merriam-Webster. "Merriam Webster Dictionary." In *The Merriam-Webster Dictionary*. Merriam-Webster, 2016, Style definition & meaning. Retrieved May 15, 2022, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/style>
29. Postrel, Virginia I. "The Aesthetic Imperative." Essay. In *The Substance of Style: How the Rise of Aesthetic Value Is Remaking Commerce, Culture, and Consciousness*, 5. London: Harper Perennial, 2008.
30. Sorger, Richard, and Jenny Udale. *The Fundamentals of Fashion Design*. London, UK: Bloomsbury Visual Arts, 2017.
31. Kim, Ji U, Yuh Sun Jun, and Young Sam Kim. "A Study on the Style Types and Characteristics of Fashion Designers According to Pursuing in Brand Images of Haute Couture Fashion Show Finale." *Fashion & Textile Research Journal* 18, no. 5 (2016): 564–76. <https://doi.org/10.5805/sfti.2016.18.5.564>.
32. AKDEMİR, Nihan. "Visible Expression of Social Identity: The Clothing and Fashion." *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 17, no. 4 (2018): 1371–79. <https://doi.org/10.21547/jss.411181>.
33. King, Charles W., and Lawrence J. Ring. ">The Dynamics of Style and Taste Adoption and Diffusion: Contributions from Fashion Theory: ACR." ACR North American Advances, January 1, 1980. <https://www.acrwebsite.org/volumes/9638/volumes/v07/NA-07>.
34. "Iris Van Herpen Is Part of the BOF 500." *The Business of Fashion*, July 20, 2022. <https://www.businessoffashion.com/community/people/iris-van-herpen>.
35. "CLOTHES MAKE THE MAN." *Clothes make the man*, December 2021. <https://www.houseofcolour.co.uk/blog/clothes-make-the-man#:~:text=Maslow's%20hierarchy%20of%20needs%20places,to%20express%20identity%20and%20communicate>.
36. Doiron, Cara P., Samantha Jones, and Andrea Mauery. "Constructing Identity through the Lens of Fashion: An Honors Thesis (Unpublished Master's Thesis)," n.d. 37.
37. Entwistle, Joanne, and Elizabeth Wilson. "Introduction: Body Dressing." Introduction. In *Body Dressing*, 1–7. New York, USA: Oxford, 2001.
38. HEBDIGE, Dick. "Style as a Intentional Communication." Essay. In *Subculture: The Meaning of Style*, 100–112. London, UK: Routledge, 1997.
39. Bancroft, Alison. "Defining Fashion." Essay. In *Fashion and Psychoanalysis: Styling the Self*, 2–7. London: I.B. Tauris, 2012.
40. Barthes, R. *The Fashion System: Translated by Matthew Ward and Richard Howard*. London: University Of California Press, 1990.

41. Entwistle, Joanne, and Elizabeth Wilson. "Introduction: Body Dressing." Introduction. In *Body Dressing*, 1–7. New York, USA: Oxford, 2001.
42. Barthes, Roland, Michael Carter, and Andi Stafford. "Tha Fashion System." Essay. In *The Language of Fashion*, translated by Andi Stafford, 72–80. London: Bloomsbury Academic, 2018.
43. Barthes, Roland, Andi Stafford, Michael Carter, and Andi Stafford. "Fashion, a Strategy of Desire: Round-Table Discussion with Roland Barthes, Jean Duvignaud and Henri Lefebvre." Essay. In *The Language of Fashion*, 80–84. London: Bloomsbury Academic, 2018.
44. Callahan, Maureen. "Looking at Iris Apfel, Fashion's Grand Dame and the Subject of Albert Maysles's Last Documentary." *Vanity Fair*, March 5, 2015.
45. ELLE, UK. "ELLE Meets Iris Apfel, Ahead of New Documentary, Iris." *ELLE*, April 27, 2015.
46. AKDEMİR, Nihan. "Visible Expression of Social Identity: The Clothing and Fashion." *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 17, no. 4 (2018): 1371–79. <https://doi.org/10.21547/jss.411181>.
47. Barnard, Malcolm. "What Is Visual Culture?" *Art, Design and Visual Culture*, 1998, 10–31. https://doi.org/10.1007/978-1-349-26917-4_2.
48. Kennedy, Alicia, Jay Calderin, and Emily Banis Stoehrer. "Designing Fashion." In *Fashion Design, Referenced: A Visual Guide to the History, Language Et Practice of Fashion. Chapter: Design. 9*. Beverly, MA: Rockport Publishers, 2013.
49. Beardsley, Monroe C. "First Thoughts." Essay. In *Aesthetics from Classical Greece to the Present*, 21–29. Montgomery: The University of Alabama Press, 1977.
50. "What Is Aesthetics?" The Interaction Design Foundation. Accessed March 14, 2022. <https://www.interaction-design.org/literature/topics/aesthetics#:~:text=Aesthetics%20is%20a%20core%20design,enhance%20functionality%20with%20attractive%20layoutshttps://www.interaction-design.org/literature/topics/aesthetics#:~:text=Aesthetics%20is%20a%20core%20design,enhance%20functionality%20with%20attractive%20layouts>.
51. Kennedy, Alicia, Jay Calderin, and Emily Banis Stoehrer. "Styles" In *Fashion Design, Referenced: A Visual Guide to the History, Language Et Practice of Fashion*. Beverly, MA: Rockport Publishers, 2013, p 122.
52. Sterlacc, Francesca. "What Is Draping? An Overview and History." Web log. *University of Fashion* (blog), July 25, 2013. <https://www.universityoffashion.com/blog/what-is-draping-an-overview-and-history/>.
53. Kiisel, Karolyn. *Advanced Creative Draping*. London: Laurence King Publishing, 2022.
54. Ihlen-Hansen, Nils-Christian, and Patricia Loué-Milanese. "Fashion Draping Methods Ad Techniques." Introduction. In *L'art Des Drapés = the Art of Draping*. Paris: Esmod Edition, 2012.
55. Yee, Jill. "The Art of Draping." Jill Aiko Yee. Jill Aiko Yee, April 28, 2017. <https://www.jillaikoyee.com/news/2016/1/22/the-art-of-draping>.
56. English, Bonnie. "Issey Miyake , The Kimono." Essay. In *Japanese Fashion Designers: The Work and Influence of Issey Miyake, Yohji Yamamoto and Kawakubo*, 22. Berg, 2011.
57. Narayan, Shoba. "How a Simple, Draped Cloth Defines a National Aesthetic." *The National*. The National, July 7, 2021. <https://www.thenationalnews.com/opinion/how-a-simple-draped-cloth-defines-a-national-aesthetic-1.566639>.

58. Hwang, Daye, and Otto Von Busch. "Towards Sustainable Phantasia." Essay. In *Feeling Fashion the Embodied Gamble of Our Social Skin*, 149–50. Selfpassage, n.d.
59. Challamel, Augustin, John Lillie, and Frances Cashel Hoey. "Various Definitions of Fashion." Introduction. In *The History of Fashion in France; or, the Dress of Women from the Gallo-Roman Period to the Present Time*, 1–2. New York, USA: Scribner and Welford, 1882.
60. "The Ancient World." Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 12–19. London u.a.: DK Publishing, 2012.

61. Johnson, Drew D., Sara Pendergast, and Tom Pendergast. "Ancient Egypt." Essay. In *Fashion, Costume, and Culture: Clothing, Headwear, Body Decorations, and Footwear through the Ages*, 15–18. Detroit: Gale Cengage Learning, 2013.
62. Mark, Joshua J. "[Fashion & Dress in Ancient Egypt](https://www.worldhistory.org/article/1037/fashion--dress-in-ancient-Egypt/)." *World History Encyclopedia*. Last modified March 27, 2017. <https://www.worldhistory.org/article/1037/fashion--dress-in-ancient-Egypt/>.
63. "The Ancient World." Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 16. London u.a.: DK Publishing, 2012
64. "The Ancient World." Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 18-19. London u.a.: DK Publishing, 2012
65. Occukt, My Little. Lecture: The history of wigs in Ancient Egypt, January 1, 1970. <https://egyptianocculthistory.blogspot.com/2018/01/lecture-history-of-wigs-in-ancient-egypt.html#:~:text=Queen%20Nefertiti%2C%20who%20lived%20during,all%20the%20kingdoms%20of%20Egypt.>
66. "The Ancient World." Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 18. London u.a.: DK Publishing, 2012
67. "Medieval Romance and Trade" Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 20-23. London u.a.: DK Publishing, 2012
68. Dhwt. "Controversy over the Ladies in Blue: Is Most Famous Fresco of the Minoans Just a Modern Interpretation?" Ancient Origins Reconstructing the story of humanity's past. Ancient Origins, February 21, 2019. <https://www.ancient-origins.net/artifacts-other-artifacts/ladies-blue-0011518>.
69. "The Ancient World." Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 44-56. London u.a.: DK Publishing, 2012
70. Koestler-Grack, Rachel A. "A Wedding That Changed the World." Essay. In *Eleanor of Aquitaine: Heroine of the Middle Ages*, 1–7. Philadelphia, USA: Chelsea House, 2006.
71. "Medieval Romance and Trade" Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 56. London u.a.: DK Publishing, 2012
72. Koestler-Grack, Rachel A. "Queen Eleanor of France" Essay. In *Eleanor of Aquitaine: Heroine of the Middle Ages*, 1–7. Philadelphia, USA: Chelsea House, 2006.
73. "Medieval Romance and Trade" Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 55. London u.a.: DK Publishing, 2012
74. "Renaissance 1450-1650." History of Costume. Accessed April 21, 2022. <https://historyofeuropeanfashion.wordpress.com/category/renaissance-1450-1650/>.
75. Westover, Abigail. "History of Costume." History of Costume, March 31, 2022. <https://historyofeuropeanfashion.wordpress.com/>.

76. Maise, A. H., Harrison, G. B., & JONES, R. A. (1931). *De Maise. A Journal of all that was accomplished by Monsieur de Maise, ambassador in England from king Henry IV. to queen Elizabeth, Anno Domini 1597. translated ... and edited with an introduction by G.B. Harrison ... and R.A. Jones.* Nonesuch Press: London.
77. Bochicchio, Sarah. "1590-1599." *Fashion History Timeline*, January 5, 2020. <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1590-1599/>.
78. "Fashion Icon Elizabeth I" Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 97. London u.a.: DK Publishing, 2012
79. Westover, Abigail. "Renaissance 1450-1650." *History of Costume*, March 9, 2012. <https://historyofeuropeanfashion.wordpress.com/category/renaissance-1450-1650/>.
80. "Baroque" Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 116-117. London u.a.: DK Publishing, 2012
81. Nitschke, Lauren. "Marie Antoinette: History's Controversial Fashion Queen." *TheCollector*, December 14, 2021. <https://www.thecollector.com/marie-antoinette-controversial-fashion-queen/>.
82. Schwartz, Heather E. *Marie Antoinette: Controversial Queen of France*. Huntington Beach, CA: Teacher Created Materials, 2015.
83. Nitschke, Lauren. "Marie Antoinette: History's Controversial Fashion Queen." *TheCollector*, December 14, 2021. <https://www.thecollector.com/marie-antoinette-controversial-fashion-queen/>.
84. Daniels, Eb, Kevin Lindsey says: Robert Sherman says: Simon says: W. ADAM MANDELBAUM says: Dr. Christopher Lee says: Penelope Creighton-Ward says: et al. "Beau Brummell: The First Menswear Influencer?" *Gentleman's Gazette*, December 5, 2018. <https://www.gentlemansgazette.com/beau-brummell-the-original/>.
85. "BEAU BRUMMELL" Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 182. London u.a.: DK Publishing, 2012
86. Pauls, Prine Pauls Prine. "Charles Frederick Worth English Designer." In *Britannica*. Chicago: Encyclopædia Britannica, Inc, 2011.
87. "FROM REVOLUTION TO FRIVOLITY" Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 182. London u.a.: DK Publishing, 2012
88. Olian, Joanne. "Introduction." Introduction. In *Victorian and Edwardian Fashions from "La Mode illustrée"*. Mineola, NY: Dover Publications, Inc., 1998.
89. Stamper, Anita, and Jill Condra. "Chapter 8, Women's Fashions ." Essay. In *Clothing through American History: The Civil War through the Gilded Age, 1861-1899*, 297-98. Santa Barbara, CA: Greenwood, 2011.
90. "LA BELLE EPOQUE AND THE JAZZ AGE " Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 243. London u.a.: DK Publishing, 2012
91. Thomas, Pauline Weston. "La Belle Epoque 1890-1914 Fashion History. Edwardian Fashion." *Fashion*, May 24, 2022. <https://fashion-era.com/fashion-history/edwardian/la-belle-epoque-fashion>.
92. "LA BELLE EPOQUE AND THE JAZZ AGE " Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 222-223. London u.a.: DK Publishing, 2012
93. University, Stanford. "How World War I Strengthened Women's Suffrage." *Stanford News*, May 4, 2022. <https://news.stanford.edu/2020/08/12/world-war-strengthened-womens-suffrage/>.

94. Grace Evans, 30-07-20 Post. “*The Roaring Twenties: How the Jazz Age Changed Fashion.*” Museum Crush, July 30, 2020. <https://museumcrush.org/the-roaring-twenties-how-the-jazz-age-changed-fashion/>.
95. Hencz, Adam. “*Paul Poiret: Life and Designs of the King of Fashion.*” Artland Magazine., n.d.
96. Met, Museum. “*Poiret: King of Fashion.*” *Metmuseum.org*, 2007. <https://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2007/poiret>.
97. Cole, Daniel James. “*The 1930s Aspirations of Glamour.*” Essay. In *History of Modern Fashion*, 164–65. Laurence King Publishing, 2015.
98. ‘ ‘Glamour to Utility’ ’ Chapter. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 222-223. London u.a.: DK Publishing, 2012
99. Smezzina. “*Madeleine Vionnet - ‘the Architect of Dressmakers.’*” Documenting Fashion, December 4, 2020. <https://sites.courtauld.ac.uk/documentingfashion/2020/12/04/madeleine-vionnet-the-architect-of-dressmakers/>.
100. Met, Museum. “*Robe De Style Ca. 1939.*” *Metmuseum.org*. Accessed February 2, 2022. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/159000#:~:text=Madeleine%20Vionnet>.
101. V&A. *Madeleine Vionnet – an Introduction.*” Victoria and Albert Museum. Accessed July 20, 2022. <https://www.vam.ac.uk/articles/madeleine-vionnet-an>
102. Martin, Richard. “Style from Paris, Reality from America: Fashion in Life Magazine, 1947-1963.” *The Journal of American Culture* 19, no. 4 (1996): 51–55. https://doi.org/10.1111/j.1542-734x.1996.1904_51.x.
103. Gupta, Smruti. “*Fashion after World War II.*”. Medium, November 11, 2018. <https://medium.com/@smruti1219/fashion-after-world-war-ii-3f9435282e0>.
104. Voss, Kimberly Wilmot. “Post-World War II, Changing Dress in America, and Moscow Fashion Show.” *Newspaper Fashion Editors in the 1950s and 60s*, 2021, 41–60. https://doi.org/10.1007/978-3-030-73624-8_3.
105. Cole, Daniel James, and Nancy Deihl. “The 1950s Couture Opulence, Suburban Style, Designers: France.” Essay. In *The History of Modern Fashion from 1850*, 141–42. London: Laurence King Publishing, 2015.
106. “THE DESIGNER DECADES.” Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 319-320. London u.a.: DK Publishing, 2012.
107. Weaver, Hilary. “How a 52-Year Old Word Invented by a Vogue Editor Became 2017’s Word of the Year,” December 15, 2017.
108. The Guardian. (2021) “Miniskirt mayhem! Nine ways Mary Quant revolutionised women’s clothes – and lives,” *The Guardian*, 28 October.
109. “SWINGING SIXTIES TO GLAM ROCK.” Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 352–54. New York: DK Publishing, 2012.
110. Caroline Leaper, Caroline Leaper. “25 Game-Changing Looks from the 1960s That We’re Still into Today.” *Marie Claire*, January 7, 2019.
111. PERSSON, LAIRD BORRELLI. “Celebrating Twiggy, the Face of the Sixties, on Her Birthday.” *Vogue*, September 19, 2014.
112. Retro, Waste. “1960s Fashion: Styles, Trends, Pictures & History.” *RetroWaste*, March 5, 2022. <https://www.retrowaste.com/1960s/fashion-in-the-1960s/>.

113. Encyclopedia of Fashion. "Clothing, 1980–2003." Fashion Encyclopedia. Accessed May 2, 2022. http://www.fashionencyclopedia.com/fashion_costume_culture/Modern-World-1980-2003/Clothing-1980-2003.html.
114. "THE DESIGNER DECADES." Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 386–87. London u.a.: DK Publishing, 2012.
115. Selene Oliva. "Designers Who Shaped 90s Minimalism." *Vogue*, March 17, 2017.
116. "Designer Vivienne Westwood" Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 390-391. London u.a.: DK Publishing, 2012.
117. "Designer Vivienne Westwood" Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 390-391. London u.a.: DK Publishing, 2012.
118. Kennedy, Alicia, Jay Calderin, and Emily Banis Stoehrer. "Designing Fashion." In *Fashion Design, Referenced: A Visual Guide to the History, Language Et Practice of Fashion*. Beverly, 144. MA: Rockport Publishers, 2013
119. Chen, Cindy. "Street Style and Its Importance for Social Movements." *Fashinnovation*, September 10, 2021. <https://fashinnovation.nyc/street-style/#:~:text=for%20social%20movements,-The%20History%20of%20Street%20Style,in%20the%20Second%20World%20War>.
120. "Street Style Fashion: Evolution of the Ultimate Trend ." JD Institute of Fashion Technology, October 13, 2021. <https://www.jdinstitute.edu.in/street-style-fashion-evolution-of-the-ultimate-trend/#:~:text=Street%20style%20fashion%20can%20be,and%20restricted%20focus%20on%20trends>.
121. "The Designer Decades – Street Style" Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 390-391. London u.a.: DK Publishing, 2012.
122. Cole, Daniel James. "*The 1980s, Power Dressing and Postmodernism.*" Essay. In *History of Modern Fashion*, 347–348. Laurence King Publishing, 2015.
123. Tashijan, Rachel. "How Princess Diana Became a Fashion Icon." *Vanity Fair*, February 23, 2017.
124. Tashijan, Rachel. "How Princess Diana Became a Fashion Icon." *Vanity Fair*, February 23, 2017
125. "The Designer Decades – Street Style" Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 412-413. London u.a.: DK Publishing, 2012.
126. Editors', Picks. "The Red Carper Projekt." *New York Times*, 2013.
127. Faye, Lara, and Naomi May. "The 28 Best Oscars Red Carpet Dresses of All Time." *Stylist*. The Stylist Group, March 24, 2022. <https://www.stylist.co.uk/fashion/oscars-red-carpet-best-dressed-celebrities-lady-gaga-billy-porter/353200>.
128. Cole, Daniel James. "The 2000s, *Mixed Messages.*" Essay. In *History of Modern Fashion*, 439. Laurence King
129. "The Designer Decades – Street Style" Essay. In *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*, 415-416. London u.a.: DK Publishing, 2012
130. "Yohji Yamamoto Is Part of the BOF 500." *The Business of Fashion*, March 20, 2022. <https://www.businessoffashion.com/community/people/yohji-yamamoto>.
131. English, Bonnie. In *Japanese Fashion Designers: The Work and Influence of Issey Miyake, Yohji Yamamoto and Kawakubo*, 1–2. Berg, 2011.
132. English, Bonnie. In *Japanese Fashion Designers: The Work and Influence of Issey Miyake, Yohji Yamamoto and Kawakubo*, 40. Berg, 2011.

133. Saillard, Olivier. "Yohji Yamamoto: The Japanese Aesthetic of Imperfection." Mara Marietta, August 29, 2022. <https://www.maramarietta.com/the-arts/fashion/yohji-yamamoto/>.
134. "Yohji Yamamoto: The Japanese Aesthetic of Imperfection." Mara Marietta, August 29, 2022. <https://www.maramarietta.com/the-arts/fashion/yohji-yamamoto/>.
135. "Yohji Yamamoto: Avant-Garde Meets Japanese Aesthetics." Zeitgeist, March 4, 2021. <https://zeitgeistofficial.com/fashion-archives/yohji-yamamoto-when-avant-garde-tailoring-meets-japanese-design-aesthetics/>.
136. Mears, Patricia. "Yohji Yamamoto." LoveToKnow. LoveToKnow. Accessed June 28, 2022. <https://womens-fashion.lovetoknow.com/fashion-designers/yohji-yamamoto>.
137. Victoria and Albert Museum, Digital Media webmaster@vam.ac.uk. "Yohji Yamamoto: Processes & Techniques." Yohji Yamamoto: processes & techniques. Victoria and Albert Museum, Cromwell Road, South Kensington, London SW7 2RL. Telephone +44 (0)20 7942 2000. Email vanda@vam.ac.uk, May 20, 2015. <http://www.vam.ac.uk/content/articles/y/processes-techniques/>.
138. Duka, John. "Yohji Yamamoto Defines His Fashion Philosophy." *The New York Times*, October 23, 1983, The New York Times Archives edition.
139. "Rick Owens Is Part of the BOF 500." The Business of Fashion, July 20, 2022. <https://www.businessoffashion.com/community/people/rick-owens>.
140. Wilson, Cintra. "The Feminine Side of Goth." The New York Times. The New York Times, August 12, 2008. <https://www.nytimes.com/2008/08/14/fashion/14CRITIC.html>.
141. Camarda, Andrea. "Rick Owens E La Moda Dell'io Profondo." Artuu Magazine | L'Arte per i Millennials, May 1, 2021. <https://www.artuu.it/rick/>.
142. Nast, Condé. "Rick Owens News, Collections, Fashion Shows, Fashion Week Reviews, and More." Vogue. Accessed November 19, 2022. <https://www.vogue.com/fashion-shows/designer/rick-owens>.
143. Camarda, Andrea. "Rick Owens E La Moda Dell'io Profondo." Artuu Magazine | L'Arte per i Millennials, May 1, 2021. <https://www.artuu.it/rick/>.
144. Dazed. "Your Ultimate Guide to Rick Owens." Dazed, January 19, 2017. <https://www.dazeddigital.com/fashion/article/34382/1/your-ultimate-guide-to-rick-owens>.
145. Fury, Alexander. "The Lighter Side of Rick Owens." The New York Times. The New York Times, March 2, 2017. <https://www.nytimes.com/2017/03/02/t-magazine/rick-owens-fashion-designer.html>.
146. Dazed. "Why Rick Owens Hand-Draped Every Garment Himself This Season." Dazed, March 4, 2016. <https://www.dazeddigital.com/fashion/article/30201/1/rick-owens-isn-t-afraid-of-fashion-s-impending-breakdown>.